

*Валуєва Н. М.,**кандидат філологічних наук,**доцент кафедри перекладу**Дніпровського державного технічного університету*

ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДЕТЕКТИВНИХ ТВОРІВ

Анотація. Сучасні твори масової й постмодерністської літератури характеризуються наявністю інтертексту; інтертекстуальні включення створюють своєрідну картину світу, певний образ культури, відображають авторське художнє світосприйняття. Відтворення інтертексту становить неабиякі труднощі під час перекладу, оскільки правильне розуміння інтексту вимагає від перекладача знання культури як мови оригіналу, так і мови перекладу, широкої ерудиції, уміння користуватися відповідними прийомами перекладу. Цікавим є дослідження стратегій перекладу сучасних «гібридних» жанрів, зокрема жанру ретродетективу, порівняно нового внутрішньожанрового різновиду детективу, для якого характерне використання прийомів формульної літератури й елементів постмодерністської поезики. Метою статті є аналіз перекладу жанрових і стилістичних особливостей текстів Б. Акуніна. Аналіз жанрових різновидів творів письменника показав, що він експериментує з уже наявними жанрами детективу, істотно трансформуючи їх, а також створює власні, нові жанрові різновиди, тим самим розширюючи межі системи літературних жанрів. Поетиці творів Б. Акуніна властиві інтекст, залучення в контекст літературної традиції «високої» європейської літератури, іронічність, гарна літературна мова, використання алюзій й інших прийомів. Ці засоби створюють особливий авторський стиль, завданням художнього перекладу є його збереження й відтворення в тексті перекладу. Аналіз відтворення окремих стилістичних засобів, а саме: реалій, інтертекстуальних включень, мовленнєвих особливостей персонажів показав, що при перекладі англійською мовою перекладачі застосовують стратегії адаптації, модернізації, а також використовують перекладацькі трансформації. Відтворення стереотипних уявлень однією нації про іншу, які намагається відтворити Б. Акунін у мові своїх персонажів, як правило, удається зберегти в тексті перекладу. Певні складності виникають у тих випадках, коли в оригіналі вербальні елементи, які є маркерами соціальної та національної належності, представлені мовою, яка і є мовою перекладу, оскільки втрачається ефект «текст» у «тексті». При відтворенні інтертекстуальних фрагментів, реалій, багатомовного культурного простору текстів Б. Акуніна перекладач має усвідомлювати, з якою метою були введені подібні одиниці, тому важливу роль відіграють не лише лінгвістичні й екстралінгвістичні знання перекладача, а й розуміння світобачення та мовної особистості автора тексту.

Ключові слова: міدلлітература, ретродетектив, інтертекстуальність, реалії, комунікативний мовний простір, стратегія адаптації, стратегія модернізації, перекладацькі трансформації, картина світу.

Постановка проблеми. Вітчизняна література кінця ХХ – початку ХХІ століття зазнала значних змін: на її роз-

виток і сучасний стан впливали не лише західноєвропейські літературні течії й традиції, а й власний національний шлях становлення. Співіснування таких різноорієнтованих за своїм характером, а також різноякісних за рівнем виконання елітарної і масової літератур створило умови для появи нового гібридного жанру в літературі пострадянського простору: жанру міدلлітератури – літератури на межі масового й елітарного мистецтва.

Виникненню «міدلлітератури» сприяло багато чинників. Так, у 90-х роках ХХ століття в американській і західноєвропейській культурі на перше місце виходить так званий «мейнстрім», який вписується й у нові реалії української й російської культури. Зауважимо, що вітчизняний «мейнстрім» відрізняється від західного зразка своїми національними особливостями, це пов'язано із самим сприйняттям літератури: як для вітчизняного читача, так і для письменника вона завжди була чимось більшим, ніж просто література. Коли на початку 90-х років масова література заповонила вітчизняний ринок, її шаблонність, низька якість, примітивізм здійняли хвилю невдоволення серед літературних критиків і кваліфікованих читачів, тому цілком закономірно, що поступово відбувалося розшарування масової літератури, з'явився вітчизняний варіант літератури «мейнстріму», орієнтованої на більш освічені кола читачів, літератури, яка синтезувала принципи постмодернізму й популярної літератури.

Яскравим прикладом міدلлітератури є ретродетектив (або історичний детектив) – порівняно новий внутрішньожанровий різновид одного з найпопулярніших жанрів масової літератури, який разом із захоплюючою інтригою та сюжетом пропонує досвідченому читачу ще й літературну гру: мудрі епіграфи, міжтекстові зв'язки, концептуальну поезію, відсилання до різних літературних жанрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному літературознавстві дослідження виникнення нових жанрових різновидів, зокрема ретродетективу, викликає безумовний інтерес учених. З'являються цікаві й ґрунтовні роботи зарубіжних і вітчизняних авторів (Н. Бобкова, Н. Велігіна, І. Гурвіч, В. Гусев, Дж.Г. Кавелті, А. Каннінгем, Т. Кестхеї, К.Г. Клейн, Ю. Ковальов, О. Рижченко, В. Руднев, Ц. Тодоров, Є. Улибіна, Т. Трофименко, О. Харлан, Р.Б. Юстес та інших). З одного боку, автори вважають, що сучасний детектив занадто відійшов від канонів класичного детективу, а з іншого – говорять про необхідність оновлення цих канонів відповідно до вимог часу.

Варто зазначити, що значна частина формульних жанрів майже не вивчена, більше того, деякі внутрішньожанрові різновиди ще не ставали предметом ґрунтовного літературознавчого дослідження, зокрема ретродетектив. Новий погляд на сутність

історичного процесу, як і нове світовідчуття загалом, стали однією з головних причин трансформації детективу в історичний детектив, який став складним і багатоплановим явищем, яке можна продуктивно досліджувати в різноманітних соціокультурних, літературознавчих і перекладознавчих аспектах.

Метою статті є аналіз жанрової специфіки ретродетективу на прикладі різнопланових творів Бориса Акуніна, розгляд стилістичних засобів і постмодерністських прийомів, які використовує письменник у текстах, та особливості й стратегії їх відтворення при перекладі.

Виклад основного матеріалу. Характерними ознаками сучасного ретродетективу є використання елементів постмодерністської поетики й прийомів формульної літератури. Історичний детектив «багатшаровий у семантичному плані й наскрізь пронизаний «літературністю» [1, с. 154]: окрім ретельної розробки форми, наявна й складна поетика алюзій, інтертекст, залучення в контекст літературної традиції «високої» європейської літератури, зокрема англійської, вплив якої в історичному детективі особливо простежується, іронічність, гарна літературна мова, що співвідносить детективні твори зі зразками «високої» літератури, а також властивий масовій літературі цікавий сюжет, інтрига, серійний герой, поетика хорошого кінця, актуальність, використання літературних шаблонів. Серед сучасних авторів, які працюють у цьому жанрі, можна назвати Б. Акуніна, Дж. Барнса, В. Кожелянка, А. Кокотюху, І. Лобусову, К. Макклірі, У. Еко, Л. Юзефовича, В. Шевчука й інших.

Одним із засновників ретродетективу та його яскравим представником на пострадянському просторі є професійний перекладач-японіст, історик, літературознавець, літературний критик, драматург, есеїст і белетрист Григорій Шалвович Чхартішвілі, відомий під псевдонімами Борис Акунін, А. Бруснікін, Анна Борисова. Його різнопланові проекти: «Новий детектив» («Пригоди Ераста Фандоріна»), «Провінціальний детектив» («Пригоди сестри Пелагії»), «Пригоди магістра», «Жанри», блог «Любов до історії», «роман-Квест», «роман-Кіно» являють собою новий варіант «інтелектуального» детективу, якому властиве поєднання різних культурних традицій і літературних кодів, подвійна адресація, стилізація, прихована цитатність, складна поетика інтертекстуальних зв'язків.

Дослідники відзначають, що Г. Чхартішвілі, по суті, є постмодерністським письменником, який «знаходить свою особливу стратегію постмодерністської деконструкції усталених стереотипів російської міфологізуючої історичної самосвідомості» [2, с. 124], він кодифікує «тексти-діади», відсилаючи не до самої реальності, а до усталених у культурному просторі міфів» [2, с. 126].

Детектив як жанр не відрізняється сюжетним різноманіттям, великим культурним діапазоном, а, навпаки, характеризується шаблонністю, набором чітких характеристик. Б. Акунін, працюючи в межах постмодерну, змінює певною мірою і сам жанр, і його смислове наповнення, його стилістику. Так, «об'ємність і багатосферність акунінських текстів, як постмодерністських зокрема, й амбівалентність постмодерністської літературної ситуації загалом істотно трансформували структуру детективного жанру», – зазначає дослідниця Ю. Пономарьова [3, с. 10]. У властивій письменнику грайливій манері він стверджує, що, наприклад, у його серії «Пригоди Ераста Фандоріна» наявні всі жанри класичного кримінального роману, проте насправді він

експериментує з вже наявними жанрами детективу, істотно трансформуючи їх, а також створює власні нові жанрові різновиди, тим самим розширюючи межі системи літературних жанрів.

У серії «Новий детектив» у підзаголовках до кожного роману зустрічаємо специфічні авторські атрибути: *герметичний детектив, декадентський, діккенсівський, технократичний* тощо. Проте, «крім загальноприйнятих у детективній літературі жанрових дефініцій («конспірологічний», «шпигунський» тощо) Б. Акунін уводить як перитекст і неіснуючі номінації жанру («великосвітський», «декадентський» тощо). Використання жанрових архетипів («шпигунський», «політичний») призводить до смислового збагачення тексту за рахунок «пам'яті жанру», надає широкі можливості для пародії й гри» [4, с. 21], а використання оказіональної жанрової термінології створює «автентичність у читачькій свідомості сприйняття його авторського тексту в одному ряді з класичним детективним жанром» [4, с. 21].

В аспекті перекладознавства становить інтерес своєрідність жанрової стратегії детективних романів письменника, їх постмодерністська природа, яка знаходить вираження в грі з читачем, пародійності, змішуванні високого й низького стилів, міжкультурному діалозі, цитатності. Такі характеристики текстів Б. Акуніна створюють особливий ефект на російськомовного читача. Розглянемо, яким чином аналогічний прагматичний ефект досягається при перекладі, до яких стратегій удаються перекладачі, чи завжди можна зберегти всі стилістичні особливості вихідного тексту. Зупинимося на деяких одиницях текстів оригіналу, які становить інтерес із перекладацького погляду.

Реалії. У серії романів про пригоди Ераста Фандоріна головний герой багато подорожує, для створення правдоподібності й місцевого колориту письменник включає у розповідь різнопланові культурно-обумовлені елементи, які в читачів асоціюються з певною культурою: культурою Англії, Франції, Польщі, Туреччини, Японії тощо. У цьому плані проблема збереження й відтворення культурних цінностей залежить від перекладацького рішення: збереження (відтворення) реалії або їх адаптації в тексті перекладу. Зазначимо, що Б. Акунін намагається відтворити *стереотипні уявлення* однією нації про іншу в мові його персонажів, а також у канві творів, і ці елементи, як правило, зберігаються в тексті перекладу за допомогою основних способів передачі нееквівалентної лексики.

Найчастіше в текстах фандоринського циклу зустрічаються побутові, етнографічні, міфологічні й державно-адміністративні реалії, які в перекладі відтворюються за допомогою калькування, уподібнення й описового перекладу. При відтворенні ономастичних реалій найчастіше використовуються транскрипція й калькування. Вибір способу перекладу залежить від того, наскільки обраний спосіб здатний забезпечити «реципієнту художнього тексту перекладу його повне сприйняття» [5, с. 118].

Однак певні складності виникають тоді, коли в оригіналі ці елементи представлені мовою, яка і є мовою перекладу. Так, перекладаючи польські реалії польською мовою («Планета вода»), протидіють дві стратегії: «... з одного боку, автор оригіналу намагається наблизити російській аудиторії польський простір, з іншого – перекладач вимушений повернутися до вихідних польських одиниць різного виду, ураховуючи не лише перспективу цільової аудиторії, а й позицію та спосіб сприйняття російськомовного оповідача, який описує події. Лише тоді можна певною мірою зберегти атмосферу оригіналу» [6, с. 223].

При відтворенні культурних реалій потрібно пам'ятати, з якою метою була введена культурологічна одиниця. Текстам Б. Акуніна притаманна гра з читачем, пародійність, гумор, тому певні реалії можуть вводитися автором із гумористичною метою [6, с. 227], тому в кожному конкретному випадку перекладацьке рішення може бути різним.

Комунікативний простір текстів. Б. Акунін – майстер стилізації, за її допомогою він досягає «ефекту мозаїки й водночас адекватності одному або іншому культурному середовищу як самих смислових сентенцій, так і їх формального вираження» [7, с. 17]. У романах автор використовує різні діалекти, «вербальні маркери різної соціальної та національної належності й навіть мовленнєвий етикет різних епох» [7, с. 17]. Створення такого багатомовного комунікативного простору в одних випадках використовується лише для зазначення мовного простору, а в інших – для відтворення певної національної риси, повнішого розкриття когнітивних характеристик персонажів, їхніх соціальних і професійних характеристик. Більше того, іншомовні комунікативні фрагменти дають змогу зробити й певні висновки щодо психологічних рис героїв.

У процесі перекладу відтворення таких комунікативних фрагментів викликає низку складнощів, а саме в англійському перекладі, оскільки втрачається ефект «текст» у «тексті», зникає маркованість англійської мови як мови міжнародного спілкування, якою говорять персонажі. Розглянемо приклади:

– *Третьего отделения чиновник Фандорин, по срочному делу, – строго сказал Эраст Петрович, однако <...> пришлось пояснить по-английски:*

– *State police, inspector Fandorin, on urgent official business* [8, с. 231].

У перекладі Е. Бромфілда:

“Fandorin, officer of the Thierd Section, on urgent business,” Erast Fandorin announced austerey. However, the lackey’s equine features remained impassive, and Fandorin was obliged to explain in English. “State police, Inspector Fandorin, on urgent official business” [9, с. 114].

Як видно з прикладу, в англійському перекладі цей ефект утрачено. Неможливо використати в тексті перекладу й наступну стратегію письменника: передача кирилицею невірної вимови іноземця:

– *Из полиции, Фандорин. Вы госпожа Пфуль, – неуверенно произнес Эраст Петрович и на всякий случай повторил по-немецки. – Polizeiamt. Зинд зи фрейляйн Пфуль? Гутен абенд* [8, с. 46].

“I am from the police, my name is Fandorin. Are you Miss Pfuhl?” Erast Fandorin inquired uncertainly, then repeated the question in German just to be sure: “Polizeiamt. Sind Sie Fräulein Pfuhl? Guten abend” [9, с. 18].

При перекладі подібних фрагментів перекладач удається до компенсації, тобто увагу читачів привертає до фонетичної інтерференції англійської та німецької мов, а не до лексико-граматичних помилок, що має місце в мові оригіналу.

Інтертекст. Інтертекст у творах Б. Акуніна створює особливу атмосферу: детективна інтрига розгортається в «знакових текстах» російської і світової класичної літератури. Серед інтертекстуальних прийомів, до яких найчастіше вдається письменник, можна назвати цитати, цитати-заголовки, алюзії, ремінісценції, парафрази, антономасії, афоризми. Інтертекстуальність для Б. Акуніна є певним текстоутворюючим механізмом,

про що читач пересвідчується вже з перших сторінок першого роману фандоринського циклу «Азасель», початок якого відсилає нас до роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита»:

В понедельник 13 мая 1876 года в третьем часу попотудни, в день по-весеннему свежий и по-летнему теплый, в Александровском саду, на глазах у многочисленных свидетелей, случилось безобразное, ни в какие рамки не укладывающееся происшествие... [8, с. 3].

У М. Булгакова дія розгортається «однажды весной», у Б. Акуніна також травень, проте дата вказана точно, ще й 13 число обрано; є збіги й в описі природи: у М. Булгакова – «когда солнце, раскалив Москву...», у Б. Акуніна – «солнце припекало не на шутку»; «пройдя мимо скамьи, на которой помещались редактор и поэт, иностранец покосился на них...» [10, с. 14], в Б. Акуніна Кокорін – «остановился перед скамейкой», на якій «сидели две дамы...» [8, с. 4].

Відтворення цього фрагменту англійською в перекладі Е. Бромфілда:

On Monday the thirteenth of May in the year 1876, between the hours of two and three in the afternoon on a day that combined the freshness of spring with the warmth of summer, numerous individuals in Moscow’s Alexander Gardens unexpectedly found themselves eyewitnesses to the perpetration of an outrage that fragrantly transgressed the bounds of common decency [9, р. 6, 7].

Проаналізуємо переклад окремих слів і словосполучень цього фрагменту. «В третьем часу попотудни», у перекладі: “between the hours of two and three in the afternoon”, «в день по-весеннему свежий и по-летнему тёплый» перекладач замінив вираз на “a day that combined the freshness of spring with the warmth of summer”, тобто застосує стратегію адаптації, створюючи більш зрозумілі й характерні вирази для англійської мови.

Англійська назва роману «Азасель» (за вірваннями – це демон пустелі, грішний ангел) – “The Winter Queen”, перекладач обрав іншу асоціацію, більш зрозумілу для англійських читачів: перегук із казкою про Снігову Королеву. Така метафорична асоціація (the Winter Queen – the Snow Queen) пов’язана також із основним антагоністом роману – холодною, зваженою, розсудливою злочинницею леді Естер. Крім того, перекладач пов’язує назву твору ще й топонімічно: з готелем (the hotel Winter Queen), у якому в Лондоні проживає femme fatale Амалія Бежецька.

Макростратегія адаптації застосовується не лише до назви твору, а й до власних назв, історичних і культурних реалій. Як зазначає В. Карпукіна, «елементи макростратегії адаптації застосовуються перекладачем фрагментарно, оскільки складна передача топонімів, антропонімів та інших знаків простору російської культури припускає як пресупозиції передачу іншою мовою тексту художньої літератури, який орієнтований на дорослу аудиторію» [11, с. 187].

Окрім макростратегії адаптації, перекладач удається й до стратегії модернізації: замість застарілих або розмовних слів, аббревіацій, перекладач використовує нейтральні сучасні аналоги, пропонуючи модернізовану версію західному читачеві. Так, наприклад, вислів у тексті оригіналу «*Не угодно ли **подальше?***» [8, с. 127] у мові перекладу відтворено сучасним розмовним виразом: “*Would you perhaps care to continue against an **IOU?***” [9, с. 51]. У розмовному мовленні «Я вам винен» – “I owe you” скорочується до аббревіатури. Проте в результаті такої заміни ефект, скоріше, комічний через «надмірну модернізацію тексту» [11, с. 188], оскільки, аналізуючи макростратегії тексту оригіналу, спостерігаємо протилежний ефект – ефект архаїзації.

Інтертекстуальні вклучення є «важливим семантичним і стилеуючим вектором формування текстового діалогу мов» [12, с. 1]. Проте відтворення інтертексту становить неабиякі труднощі під час перекладу, оскільки «правильне тлумачення інтексту вимагає від перекладача не лише знання прийомів перекладу, а й загальної культури та широкої ерудиції в гуманітарній галузі, уявлення про специфіку не лише лінгвокультури, яка лежить в основі іншої мови, якою здійснюється переклад, а й культурних особливостей тієї мови, якою створено вихідний текст» [12, с. 1].

Таким чином, при перекладі інтертекстуальних фрагментів важливу роль відіграють не лише лінгвістичні й екстралінгвістичні знання перекладача, а й аналіз мовної особистості автора тексту, розуміння його світобачення.

Висновки. Твори сучасної літератури – як масової, так і постмодерністської – перенасичені інтертекстуальними вклученнями, які створюють своєрідну картину світу, певний образ культури, це особливо актуально з погляду перекладу, оскільки формування стереотипів сприйняття іншомовної літератури відбувається в тому числі й завдяки художнім перекладам. Адекватне відтворення картин світу однієї культури в контексті творів перекладу є одним із провідних завдань перекладознавства. Розпізнання, сприйняття, інтерпретація інтертекстуальних вкраплень, вибір стратегії під час їх відтворення в тексті перекладу – питання, які по-своєму вирішуються перекладачами при перекладі творів сучасної літератури.

При перекладі інтертекстуальних вклучень потрібно враховувати рівень сприйняття таких елементів носіями мови та представниками інших культур. Вибір стратегії перекладу інтертекстуальних фрагментів залежить від багатьох факторів, окрім аналізу вихідного тексту, ступеня перцепції інтексту носіями різних картин світу, перекладач має враховувати контекст, особливості перекладацького завдання в кожному конкретному випадку, пам'ятати, що відтворення індивідуального стилю автора є важливим завданням художнього перекладу.

Література:

1. Гусев В.А., Валуєва Н.М., Клейко Г.С. Ретродетектив як жанр міди-літератури : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 160 с.
2. Романова Е.И. Писательские стратегии Б. Акунина. *Література в контексті культури* : збірник наукових праць. Київ, 2019. Вип. 32. С. 122–128.
3. Пономарева Ю.В. Жанровое своеобразие произведений Б. Акунина : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.01.01. Тверь, 2018. 28 с.
4. Казачкова А.В. Жанровая стратегия детективных романов Бориса Акунина 1990 – начала 2000-х гг. : дисс. ... канд. филол. наук. : 10.01.01. Саранск, 2015. 203 с.
5. Быкова Л.В., Тяжелникова Д.А. Особенности перевода реалий (на материале романа Б. Акунина «Азель» и его перевода на немецкий язык). *Современная наука: актуальные проблемы теории и практики. Серия «Гуманитарные науки»*. Сургут, 2019. № 5. С. 116–119.
6. Йовяк И. Польские культурные мотивы в «Куда ж нам плыть?» Бориса Акунина и в переводе повести на польский язык. *Roczniki Humanistyczne*. 2020. Том 68. № 10. С. 221–233. URL: <http://dx.doi.org/10.18290/rh206810-17> (дата звернення: 20.03.2021).
7. Трускова Е.А. Романские циклы Бориса Акунина: специфика гипертекста : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.01.01. Екатеринбург, 2012. 23 с.

8. Акунин Б. Азель. Москва : Захаров, 2015. 260 с.
9. Akunin B. The Winter Queen: A Novel / trans. by A. Bromfield. London : Phoenix, 2004. 288 p.
10. Булгаков М.А. Мастер и Маргарита: Роман. Москва : Худож. лит., 1988. 384 с.
11. Карпухина В.Н. Ключевые лингвоаксиологические макростратегии перевода романа Б. Акунина «Азель» на английский язык. *Сибирский филологический журнал*. 2017. № 1. С. 184–192.
12. Руденко К.В. Интертекстуальный ресурс авторского идиостиля: переводческий аспект (на материале переводов текстов Б. Акунина на английский язык) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.20. Пятигорск, 2019. 29 с.

Valuyeva N. Genre and stylistic peculiarities of detective novel translation

Summary. Modern works of popular and postmodern literature are characterized by the presence of the intertext; intertextual inclusions create a peculiar worldview, a certain culture image, reflect the author's artistic worldview. The intertext rendering is very difficult during translation, because this requires from the translator a correct understanding of the context, knowledge of the culture of both original and target languages, broad erudition, the ability to use appropriate translation techniques. Thus, it is interesting to study the translation strategies of modern "hybrid" genres, in particular, the genre of retro-detective, a relatively new, within detective genre, variety which is characterized by the use of formula literature and elements of postmodern poetics. The article aims to analyze the genre and stylistic peculiarities of translation of B. Akunin's works. Analysis of genre varieties of the writer's works showed that he experiments with existing detective genres, significantly transforming them, as well as creating their own, new genre varieties, thereby expanding the boundaries of literary genres system. The poetics of B. Akunin's works are characterized by the involvement in the context of the literary tradition of "high" European literature, irony, good literary language, the use of allusions and other techniques. These tools create a special author's style; and the task of fiction translation is to preserve and reproduce this style in the target text. The analysis of reproduction of some stylistic means, namely: realities, intertextual inclusions, speech features of characters has shown that in English translation the translators apply strategies of adaptation, modernization, and also use translation transformations. Reproduction of stereotypes of one nation about another, which tries to reproduce B. Akunin in the language of his characters, as a rule, can be preserved in the target text. Some difficulties arise when in the original text some verbal elements, which are the markers of social and national identification, are presented in the language, which is the language of translation, and thus the effect of "text" in "text" is lost. In reproducing intertextual fragments, realities, multilingual cultural space of Akunin's novels, the translator must be aware of the purpose for which such units were introduced, so not only the translator's linguistic and extralinguistic knowledge are needed, but also the understanding of the author's worldview and linguistic personality of an author.

Key words: middle literature, retro-detective, intertextuality, realities, multilingual communication space, adaptation strategy, modernization strategy, translation transformations, worldview.